

дій цей напрям стане одним із провідних на прифронтових територіях. Завданням громад є підготовка військово-орієнтованих туристичних пропозицій, з метою ознайомлення закордонних відвідувачів як з місцями рашистських злочинів, так і з місцями, що пов'язані з героїчним спротивом українських воїнів та пересічних українців. Це стане запорукою того, що військовий туризм у нашій країні стане як повноцінним джерелом поповнення місцевого та державного бюджетів, так і національно-патріотичного виховання підростаючого покоління українців на засадах поваги до пам'яті тих, хто поклав життя за волю та незалежність.

Список використаних джерел

1. ДАРТ об'єднує представників держави та громадськості, щоб розробити стратегію відвідування місць пам'яті війни URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dart-obiednuie-predstavnikiv-derzhavi-ta-gromadskosti-shchob-rozrobiti-strategiyu-vidviduvannya-misc-pamyati-viyni>
2. Рейманн М., Корнус О.Г., Венгерська Н. С., Холодок В.Д., Пацюк В. С., Паланг Х. Розвиток туристичного бізнесу прифронтових громад в умовах війни: зарубіжний та український досвід // Регіональна економіка, 2023. №1, С.105-113. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-14>
3. Reimann Mart, Kornus Olesia H., Patsiuk Viktoriia S., Venherska Natalia S., Kholodok Valentyna D., Palang Hannes. Tourism in Ukrainian frontline communities: trends, challenges, and development prospects. Journal of Geology, Geography and Geoecology. 2023. Vol 32(3). P. 89-98. DOI: 10.15421/112352.

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КАМ'ЯНЩИНИ (ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ)

Плужник А.В., Власенко Р.П.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Черкаська область здавна славиться своїми видатними пам'ятками природи, історії та культури. Низка привабливих для туристів об'єктів знаходяться в межах колишнього Кам'янського району. На сьогоднішній день місто Кам'янка є центром Кам'янської міської територіальної громади Черкаського району, розміщене у південно-східній частині Черкаської області, неподалік адміністративного кордону із Кіровоградською областю. Через місто протікає права притока Дніпра – річка Тясмин, а також проходять важливі автомобільні та залізничні шляхи сполучення.

Мета даної роботи – дослідити туристичні особливості міста Кам'янка та прилеглих сіл, здійснити розробку туристичного маршруту та надати рекомендації щодо подальшого розвитку туризму на Кам'янщині.

Місто Кам'янка, засноване ще в середині XVII ст., кілька століть перебувало у складі різних держав. Це обумовило створення на його території різних пам'яток історико-культурної спадщини. Тут розташовані близько 400 пам'яток археології, з яких чотири городища доби пізньої бронзи, 25 поселень ранньої залізної доби VIII – III ст. до н. е., 5 поселень ранньослов'янських часів II-V ст. та понад 300 курганів різного періоду [2].

До об'єктів Кам'янки, що на нашу думку мають туристичну привабливість, належать Тясминський каньйон, палац Давидових, водяний млин, Грот Декабристів, парк Декабристів, Алея дружби міст України, Історичний музей, Кам'янський літературно-меморіальний музей О. Пушкіна та П. Чайковського. На території колишнього Кам'янського району також чимало туристично-привабливих місць: маєток поміщика Ростішевського (с. Косарі), цегляні Усенська церква початку XX ст. (с. Юрчиха) та церква ротонда Святої Олександри початку XIX ст. (с. Лебедівка), дерев'яні церкви другої половини XIX ст. – храм Різдва Пресвятої Богородиці (с. Ребедайлівка), церква Святого Архангела Михаїла (с. Михайлівка), церква Успіння Пресвятої Богородиці (с. Жаботин), церква Різдва Пресвятої Богородиці (с. Вербівка), церква Успіння Пресвятої Богородиці (с. Грушківка), Храм Архістратиґа Михаїла (с. Телепине), «Острів кохання» (с. Лузанівка).

Тясминський каньйон (рис. 1А) є одним із цікавих рекреаційно-туристичних ресурсів не тільки Кам'янщини, а й Черкаської області в цілому. Він розміщений в середній течії річки Тясмин та є цінною комплексною пам'яткою природи місцевого значення. Каньйон має льодовикове походження, адже представлений відслоненнями гранітів, які утворилися ще під час Дніпровського зледеніння на території України [3]. Схили Тясминського каньйону вкриті степовою рослинністю, проте подекуди є ділянки, на яких збереглась давня флора льодовика.

Садиба Давидових, збудована на початку XIX ст., розташовується в центральній частині та на південно-західній околиці міста Кам'янки. В часи декабристського руху на території садиби збиралися декабристи та розробляли плани повстання. Приміщення було облаштовано під грот (рис. 1В). На сьогоднішній день від маєтку Давидових залишилося небагато. Насамперед, це чудовий парк (рис. 1Б), у центрі якого стоїть пам'ятник декабристам. У парку Декабристів, крім хвойних і листяних дерев, знаходиться безліч різних скульптур, оранжерей, квіткових клумб і алей. У поєднанні з дивовижною природою узбережжя, паркова зона перетворюється на чарівний пейзаж [1]. Біля парку – будинок управителя Давидових, який звели у XIX ст. Тепер у будинку розміщено історичний музей. Недалеко від парку, над річкою Тясмин розташований Зелений карточний будинок – гостьовий дім маєтку Давидових, в

якому зупинялися поет Олександр Пушкін і композитор Петро Чайковський, тому зараз тут знаходиться музей. На лівому березі річки Тясмин розташована ще одна пам'ятка – оригінальний водяний млин (рис. 1Г), який за своєю архітектурою нагадує капличку-ротонду.

Нині пам'ятки міста об'єднані в історико-культурний заповідник, але не всі. Так, наприклад, колишня Покровська економія Давидових та маєток Миколи Давидова на південно-західній околиці Кам'янки не належить до історико-культурного заповідника та міста Кам'янки, проте його територія підпорядковується міській раді. Від цього маєтку зберігся палац у модерному стилі, збудований в кінці ХІХ – на початку ХХ ст., а також кілька кам'яних господарських споруд. У радянські часи приміщення палацу використовували спочатку як лікарню, а пізніше його облаштували під клуб [2].

У 2019 році в Кам'янці було відкрито Алею дружби міст України з 280 саджанців дерев японської вишні Kanzan. Її довжина становить 850 м. Загалом висаджено 280 дерев сакури. Вздовж алеї облаштовані місця для відпочинку. Ця одна з найбільших алей в Україні як по довжині, так і по кількості висаджених дерев. Алея є однією із родзинок Кам'янки [5].

Рис. 1. Туристичні об'єкти міста Кам'янка: А – Тясминський каньйон, Б – Парк Декабристів, В – Грот Декабристів; Г – Зелений млинок.

Окремої уваги заслуговує маєток поміщика Ростішевського у с. Косарі, садиба якого побудована в 1873 році. У 1912 році в будівлі садиби було розміщено лікарню, а з 2001 року – пансіонат для самотніх літніх людей.

Двоповерхова будівля палацу оснащена дзеркальними вікнами, а його стіни декоровані зубчастим орнаментом. В середині будівлі можна побачити гранітні сходи та кілька пологих терас. Навколо будинку розташований сад, квіти та екзотичні рослини до якого завезли з Київського ботанічного саду [4].

Кам'янщина багата і на природні джерела, ландшафтні комплекси яких є гідрологічними пам'ятками природи місцевого значення. Серед них джерело «Маляреве» у с. Грушківка, джерело «Гиричеве» (або «Свята Криничка») у с. Жаботин, джерело «Тарасова криниця» у с. Флярківка та джерело біля с. Райгород. Біля деяких джерел встановлені дошки з інформацією та історичними фактами про джерела. На нашу думку, доцільно також встановити біля кожного джерела дошки із QR-кодами, які міститимуть інформацію про джерело, воду та цікаві історичні факти, пов'язані з ними.

Для приваблення туристів до унікальних об'єктів та пам'яток Кам'янщини ми пропонуємо розробку маршруту «Кам'янське кільце» з відповідною карто-схемою (рис. 2). Маршрут створений для урізноманітнення перебування туристів в Кам'янському краю та ознайомлення їх з історією, природою та культурою цього неймовірного куточку України. Для зручності туристів було розроблено онлайн-маршрут (рис. 3) на платформі Google-maps.

Рис. 2. Карто-схема маршруту «Кам'янське кільце».

Маршрутом можуть скористатися всі охочі, кому цікаво досліджувати видатні місця Кам'янщини. До того ж, маршрут може бути корисним і для здобувачів освіти місцевих закладів загальної середньої освіти. Адже екскурсії є однією із ключових форм навчання, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу при вивченні історії та географії рідного краю. Під час екскурсії здобувачі

освіти матимуть можливість розширити свої знання про природні та історико-культурні об'єкти свого рідного краю. Тому маршрут може слугувати чудовим краєзнавчим матеріалом на уроках та в позакласній роботі з географії.

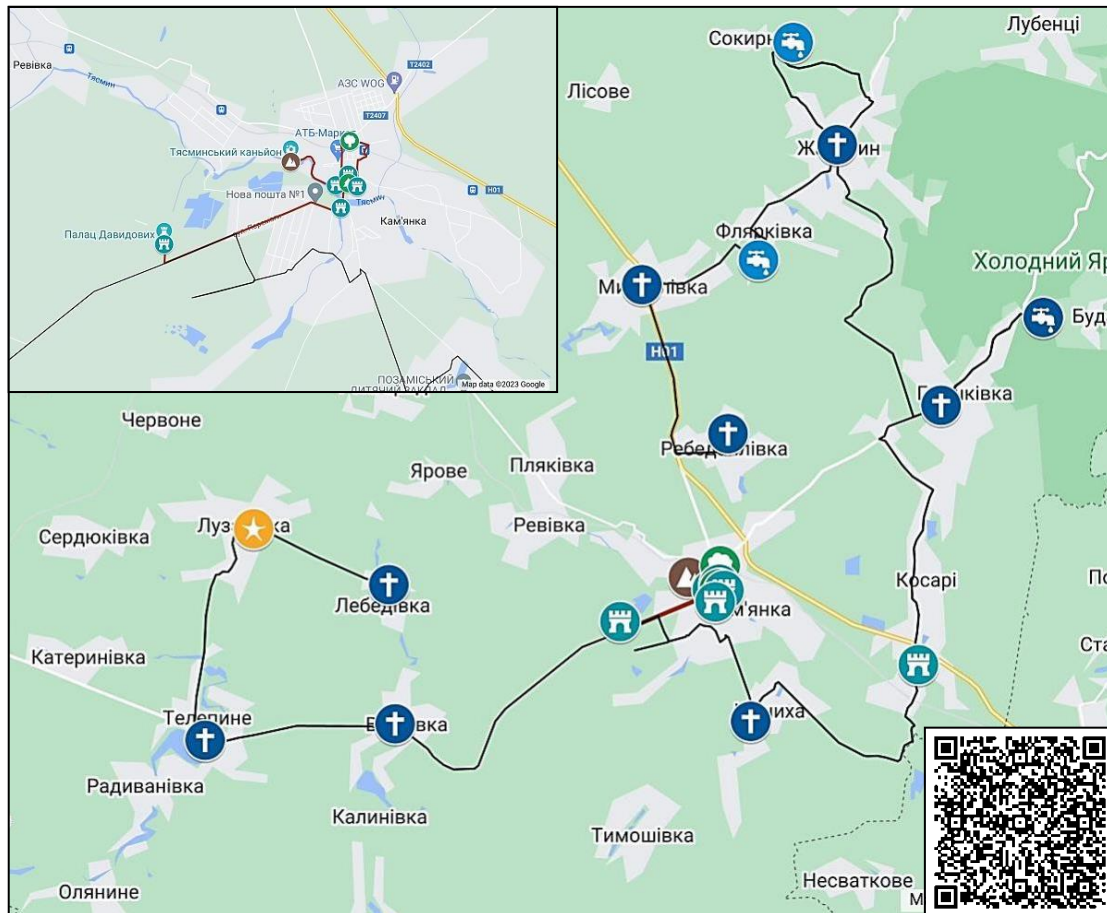

Рис. 3. Онлайн-мапа маршруту на платформі Google-maps

Отже, оскільки Кам'янщина багата на природну та історико-культурну спадщину, вона має всі можливості для розвитку туристичної діяльності. Ми вважаємо, що для популяризації туристичних об'єктів Кам'янки та прилеглих сіл необхідно використовувати також і цифрові інструменти. Наприклад, створювати віртуальні тури, онлайн-екскурсії, проводити навчально-виховні краєзнавчі заходи в закладах освіти Черкащини та України в цілому. Саме розширення уявлення населення про туристичну спадщину Кам'янщини може допомогти розвивати туристичну сферу міста Кам'янка та привернути увагу туристів.

Список використаних джерел

1. Беляєва С. С., Трохимець Д. В. Туристична інфраструктура парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення в м. Кам'янка на Черкащині. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: Проблеми розвитку та регулювання. Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 березня 2021 р., Черкаси, Україна. Том 2. С. 242–244.

2. Енциклопедія історії України: Т. 4: Ка - Ком / за ред. В. А. Смолія та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2007. 528 с.

3. Лазаренко А. С., Вірченко В. М., Ветров О. В. Тясминський каньйон – унікальна пам'ятка природи України : науково-популярний збірник. Черкаси : Вертикаль, 2018. 233 с.

4. Маєток поміщика Ростішевського. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/68660_usadba-pomeschika-rostishevskogo.htm (дата звертання: 24.08.2023).

5. У Кам'янці відкрили алею сакур. URL: <https://novadoba.com.ua/236529-u-kamyanci-vidkryly-aleyu-sakur.html> (дата звертання: 24.08.2023).

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Рижова В.В.

Стецьківський ЗЗСО Сумської міської ради

В сучасній українській школі відмічається тенденція до збільшення ролі науки на уроках природничих дисциплін. Вчитель скоріше є старшим наставником, не переповідачем відомих на даний час наукових фактів, гіпотез чи теорій, а учень не є пасивним слухачем. І основним завданням вчителя є спрямування навчальної діяльності на пошук інформації та її обробку.

Основні аспекти у вивченні природничих наук: формування наукової грамотності; розвиток раціонального (логічного) мислення; розвиток усного та письмового спілкування державною мовою; уміння формулювати свої думки, використовуючи наукові терміни; навчання створенню моделей для опису навколишніх явищ, процесів та систем; знайомство з методами наукового пізнання світу.

Відповідно до положень концепції Нової української школи, освітній процес має здійснюватися на засадах компетентнісного підходу. Зокрема, визначені ключові компетентності в природничих науках, основними компонентами яких є знання, розуміння та вміння (пізнавальний), діяльнісний (поведінковий) і ціннісний (мотиваційний). Впродовж вивчення основна увага зосереджується на розвитку цікавості, допитливості, винахідливості та об'єктивності в учнів, умінні критично мислити та аналізувати інформацію. Формування компетентностей спрямоване на наукове розуміння природи й сучасних технологій, здатність застосовувати їх в практичній діяльності, умінні застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати. Таким чином, для реалізації дослідницьких компетенцій необхідно повсякчасно застосовувати математичну складову, яка сприяє розвитку пам'яті, уваги та